

демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України. Захворюваність є об'єктом медичної статистики. Найменш досліджуваними є індикатори суб'єктивної оцінки умов життя, а саме відповідності умов життєдіяльності людини її життєвим потребам та особистим уявленням про гідне життя, для яких відсутня система організації періодичних спостережень. Тому постає проблема їх порівнянності у часі як за складом, так і за методологією формування, що, у свою чергу, робить проблематичним розроблення інтегрального показника якості життя та використання його для динамічних порівнянь. Це значною мірою ускладнює завдання статистичного оцінювання причинних комплексів, що формують надсмертність. По суті, відсутні показники, що дають можливість охарактеризувати ефективність функціонування системи охорони здоров'я, особливо в умовах перманентних трансформацій, які нині відбуваються в країні у зв'язку з постійним реформуванням системи надання медичних послуг населенню. До того ж вагомим чинником, який ускладнює проблему статистичного оцінювання надсмертності, є нерозвиненість страхової медицини та неможливість статистичного оцінювання впливу цього фактора. Тобто розробка інтегральної оцінки цієї складової є також достатньо проблемною.

Отже, наразі відсутня система збалансованих показників, які характеризують над смертність. Це ускладнює статистичну оцінку та робить практично неможливим статистичний аналіз факторів, що визначають рівень надсмертності. Ураховуючи вищезазначене, у забезпеченні комплексного статистичного вивчення процесів надсмертності та причинно-наслідкових комплексів, що її формують, особливе місце належить розробці системи збалансованих показників якості життя населення й ефективності системи охорони здоров'я.

ВИКОРИСТАННЯ СТАТИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Корінько Микола Данилович,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри аудиту;
Кушнір Євгеній Олегович,
викладач кафедри аудиту, здобувач,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

У сучасному економічному суспільстві прийняття управлінських рішень відіграє важливу роль у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. «Технологія прийняття рішень охоплює діагностику проблеми, виявлення можливих способів її вирішення, оцінку варіантів і вибір варіанта, який дасть змогу найвигіднішим для економічної системи способом вирішити проблему. Вибір відповідного варіанту рішення здійснюється з урахуванням рівня показників статистичного аналізу щодо критеріїв часу, величини і ймовірності одержання необхідного результату» [і, с. 80].

Для прийняття оперативного та ефективного рішення, управлінський персонал повинен дослідити певну інформацію, яка формується підрозділами на різних рівнях діяльності підприємства. Інформація - зв'язуюча основа процесу управління, оскільки містить відомості, необхідні для оцінки ситуації та прийняття відповідного управлінського рішення. Будь-яке управління являє собою вплив на певні об'єкти, що здійснюється на основі певних дій, які є результатом аналізу наявних інформаційних потоків. Відсутність інформації не дозволяє управлінському персоналу приймати свідомі та аргументовані рішення.

Одним із таких інформаційних потоків є статистична інформація. Розглянемо визначення: «Інформаційний потік - стабільний рух інформації, спрямований від джерела інформації до отримувача, визначений функціональними зв'язками між ними» [2]. Згідно з чинним законодавством: «Статистична інформація - документована інформація, що дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства» [3].

Для прийняття управлінських рішень, адміністративному персоналу необхідна статистична інформація про кількісні та якісні характеристики діяльності підприємства. Одним із джерел отримання цієї інформації є статистичні методи. Нагадаємо, що за визначенням: «Метод - це: спосіб пізнання явищ природи та суспільного життя; прийом або система прийомів, що застосовується в якій-небудь галузі діяльності (науці, виробництві тощо)» [4, с. 692]. Отже, можна сказати, що статистичний метод - це спосіб дослідження певних статистичних даних.

У сучасній економічній теорії можемо простежити наявність значної кількості статистичних методів для дослідження певного об'єкта. Який саме метод використовувати, вирішує суб'єкт, безпосередньо зайнятий у збиранні інформації, її дослідженні та подальшій передачі управлінському персоналу. Відповідно, чим швидше така інформація дійде до кінцевого споживача, тим краще, оскільки рішення буде прийнято швидше. Проте, приділяючи значну увагу оперативності, слід не забувати про якісну характеристику такої інформації. Тому управлінський персонал, якому адресована інформація, повинен додатково її проаналізувати щодо якості, оскільки від прийнятого рішення може залежати подальше благополуччя підприємства.

Однак статистичні методи необхідно використовувати не тільки на етапі збирання інформації, а й у процесі реалізації управлінських рішень у рамках контролю за їх виконанням та оцінки ефективності отриманих результатів. Використання в управлінській діяльності конкретних статистичних методів визначається поставленими при цьому завданнями, суттю й особливостями досліджуваного явища і залежить від характеру вихідної інформації.

Важливою передумовою для прийняття ефективних управлінських рішень є контроль за діяльністю окремих підрозділів підприємства, а також циклів господарської діяльності підприємства, таких як постачання, виробництво та реалізація. Контроль за діяльністю окремих підрозділів здійснюється відповідно до затвердженої структури підприємства. Тобто збиранням інформації займаються працівники відділу, які передають її для подальшого узагальнення та

аналізу керівнику підрозділу, який, у свою чергу, передає її керівництву вищої ланки. Водночас обмін інформацією може відбуватися між самими відділами, що, в свою чергу, підвищує її достовірність.

Щодо використання статистичної інформації у процесі управління підприємницькою діяльністю, то можливими є такі варіанти. На циклі постачання: здійснення аналізу основних показників, що стосуються постачання тієї чи іншої продукції майбутніх контрагентів; збирання й аналіз інформації щодо виробництва тієї чи іншої продукції, зокрема придбання сировини, матеріалів, комплектуючих та їх подальше вираження у кількісній та вартісній формах. На циклі виробництва: організація збирання і використання інформації про витрати на виробництво аналогічної продукції, обсяги виготовленої продукції конкурентами та використання передових методів і технологій управління й виробництва продукції. На циклі реалізації — інформація щодо обсягу, цін реалізованої продукції по галузі, окремими підприємствами, які виробляють аналогічну продукцію за певний період.

Статистична інформація, отримана для використання у процесі прийняття рішень на кожному з циклів господарської діяльності, порівнюється з відповідними показниками по підприємству (цю інформацію управлінський або інший персонал може знайти на офіційному сайті Державної служби статистики України). Після чого управлінський персонал формує обґрунтовані варіанти для прийняття рішення щодо здійснення заходів у процесі подальшої діяльності підприємства, зокрема:

- Чи збільшувати (зменшувати) обсяги поставок?
- Чи збільшувати (зменшувати) обсяги виробництва?
- Чи збільшувати (зменшувати) ціну реалізації продукції?

За результатами аналізу статистичної інформації управлінський персонал має підґрунтя для прийняття як поточних рішень так і стратегічних. Так, з використанням релевантної інформації, статистичних методів дослідження та методів аналізу управлінський персонал має змогу вирахувати такі основні показники, як рентабельність, майновий стан, ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість, ефективність діяльності в цілому та ін., що надають повне уявлення про стан підприємства та можливості його подальшого розвитку у процесі впровадження таких рішень.

Виходячи з визначення поняття «статистична інформація», можна стверджувати, що дані фінансової звітності, яку відповідно до закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» повинні подавати всі без винятку суб'єкти господарювання, практично є інформацією, згрупованою відповідним чином для формування показників із застосуванням статистичних методів, що може використовуватись у процесі управління підприємницькою діяльністю. Додатково нормами вищенаведеного закону встановлено:

«Публічні акціонерні товариства, підприємства — емітенти іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів, облігацій підприємств і сертифікатів фондів операцій з нерухомістю, а також професійні учасники фондового ринку, банки, страховики та інші фінансові установи зобов'язані не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність та

річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком шляхом розміщення на власній веб-сторінці з опублікуванням у періодичних або неперіодичних виданнях» [5].

У контексті дослідження прийняття оперативних і стратегічних ефективних управлінських рішень є можливим на новому рівні, оскільки зазначена звітність, наповнена відповідним чином згрупованою обліково-статистичною інформацією, оприлюднюється. Важливими характеристиками, які необхідно забезпечувати, є її достовірність та релевантність, оскільки від саме від них буде залежати обґрунтованість визначення інвестиційної привабливості конкретного підприємства як для внутрішніх, так і для зовнішніх інвесторів.

Отже, використання статистичної інформації, яка сформована й опрацьована з використанням статистичних методів, в управлінні підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання надає можливість дослідити причинно-наслідкові зв'язки, визначити взаємодію різних компонентів і їх вплив на ефективність господарської діяльності підприємства, рівень функціонування системи управління, оцінити обґрунтованість прийнятих управлінських рішень та їх доцільність як на оперативному, так і на стратегічному рівнях, а також їх вплив на подальший розвиток діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Цал-Цалко Ю. С. Статистичний аналіз фінансової звітності: теорія, практика та інтерпретація : [монографія] / Ю.С. Цал-Цалко ; Житомирський державний технологічний ун-т. - Ж. : ЖДТУ, 2004. - 506 с.
2. Єжова Л. Ф. Інформаційний маркетинг : [навч. посіб] / Л. Ф. Єжова. - К. : КНЕУ, 2002. - 560 с.
3. Про Інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
4. Словник української мови : у 11 т. - Т. 4 (І - М). - К. : Наук. думка, 1973. - 840 с.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-ХІУ (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua> - Назва з титул. екрана.